

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

W ekspedycji miesięcznie	1,65 zł.
Z odnośniami miesięcznie	1,75 zł.
W agencjach miesięcznie	1,75 zł.
Przez pocztę już z odnośniami	1,98 zł.

Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w składaniu, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśmiennictwa, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Postalowe konto czekowe 201.082.

Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnice.
Miejaka Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel. 44. Adres telegr. „Dziennik Pomorski”. Skryt. poczt. 33

Główny redaktor: Dyonizy Kowalski.

Chojnice, piątek 27 czerwca 1924 r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na stronie 6-lam od wiersza paręty lub jego miejsce 6 groszy — Rekl. za tekst wiersz 3-lam. 12 groszy — Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tutejszej. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Kilka uwag dotyczących ostatniego procesu przeciw dyrektorowi zakładu poprawczego p. Czabańskiemu.

Przez 9 miesięcy, odkąd dyrektora zakładu poprawczego w Chojnicach p. Czabańskiego zawieszono w urzędzie, opinia w Chojnicach i daleko po za ich obrębem słusznie się pytała: co ten człowiek miał nabroić, skoro się go w tak tajemniczy i nagły sposób usuwa z urzędu? Już wówczas przestrzegaliśmy obywatelstwo, ażeby było powściągliwe w rzucaniu ujemnych uwag o oskarżonym. Zgromiliśmy nawet „Dziennik Starogardzki”, w którym znany p. Śnieciński sposobem starej ciotki pozamieszczał uwagi, że p. Czabański miał „podobno” te i inne rzeczy zrobić. I pokazało się, jaką krzywdę byliby się wyrządziło p. Czabańskiemu, gdyby go się było przedwcześnie potępiło.

Kto był świadkiem procesu, lub śledził jego przebieg na podstawie sprawozdań, podawanych w naszym piśmie, ten wprost zrozumieć nie może, jak można było w tym wypadku wchodzić na drogę sądową! Jak można było tak lekkim wprost sercem usuwać urzędnika z urzędu tak odpowiedzialnego, jakim jest urząd dyrektora jedynego na całym Pomorzu zakładu poprawczego? Na wspomnienie związanych z tym procesem okoliczności budzą się wśród ludności naszej dziwne uczucia. Rozumieliśmy podobne postępowanie w tym wypadku, gdyby p. dyrektor Czabański był już poprzednio czemkolwiek zaniepokoił opinię, gdyby był dał powód do jakichkolwiek podejrzeń i skarg. Ale nic z tego wszystkiego. Było trochę szemrania z powodu sprzedania masła p. Stammowi, ale jedynie dla tego, że masła nie sprzedano bezpośrednio ludności, która go wówczas łaknęła, a więc ze względów czysto taktycznych. Zresztą Chojnice nie wiedziały o jakichś nadużyciach w zakładzie. Przez cały czas urzędowania p. Czabańskiego, nikt nie uciekł ze zakładu, nie było skarg na dozorców, bo czujne i sumienne oko dyrektora wszystkiego dojrzało, i ładu dopilnowało.

A więc nie dziw, że obywatelstwo było strasznie zaniepokojone nagłym zawieszeniem p. Czabańskiego w urzędzie i wytoczeniem mu procesu karnego. „Musiało się widocznie stać coś ważnego” — mówiono. Ale rzecz dziwna, że przez cały 9 miesięcy przeszło, cdkąd wlokło się śledztwo, było prawie zupełnie głucho o przewinieniach p. Czabańskiego.

Jakiego gatunku więc były te okropne przewinienia, skoro 9 miesięcy było potrzeba na przeprowadzenie badań śledczych? I oto ze zdumieniem na czterodniowych rozprawach dowiedzieliśmy się, że kilkadziesiąt butelek aptekarskich, które gdzieś tam zakurzone w kącie pamiętały może jeszcze pruskie czasy za tanio sprzedane, zamiast się rzeczoznawców o wartość pytać. Dalej, że miał smaczne wódki wyrabiać z okowity, zakupywanej za pieniądze zakładu. Dalej, że gęsi jego pasąc się na ściernisku, objadały zakład. Dalej, że nie liczył gościom, którzy odwiedzali zakład, światła elektrycznego, które w ich obecności się palił. Dalej, że na koszt zakładu rznął dla siebie tuczniki i podobne sprawy, które, o ile nie nosiły na sobie piętna osobistej złośliwości, należało oddać na drogę dyscyplinarną. Jedyną sprawą, która mogła mieć w ostateczności poważniejsze znaczenie, to sprawa jakiegos rabatu za towary, brane ze składu manufaktury p. Szulca, a który to rabat miał płynąć do kieszeni p. Czabańskiego. Ale i tu nic się nie wykazało.

Powtarzamy zatem razem z innymi i starostą p. Wybickim — dziwny się, że w tym wypadku można było proces wytaczać!

Zawstydzającą rolę odegrał tu p. Wojtaś, który został przysłany do Chojnic jako referent starostwa

krajowego dla zbadania winy p. Czabańskiego. On był tym duchem, który wypęszył wszystkie te „okropności” i był głównym oskarżycielem. A zeznania jego były tego rodzaju, że budziły nie tylko politowanie ogólne, ale wprost oburzenie. Jak można było podobnego człowieka bez poczucia odpowiedzialnej dozy odpowiedzialności przyzywać do Chojnic?

Obrońca p. mecenas Radwański podejmując słowa p. prokuratora oświadczył, że sensacją było chyba to, że za drobnostki postawiono przed trybunał człowieka nieposzlakowanego, że go zawieszono w urzędowaniu i że go przez 9 miesięcy dręczono moralnie. Czy to zbrodniarz, morderca, zdrajca stanu, defraudant, który miljardey pobrał? Nic z tego wszystkiego. Wszystko to są rzeczy lokalne, które wszędzie się zdarzają — rzeczy drobne, nikłe...

Sąd w uzasadnieniu swego uwalniającego wyroku, orzekł, że może tu być wytoczona co najwyżej dyscyplinarka, co też prawdopodobnie nastąpi.

Czy proces ten wpłynął na wzmocnienie powagi odnośnych władz, które proces spowodowały?

Prezydent Wojciechowski w Grudziądzu.

Podczas obecności swej w Grudziądzu poodwie dzał p. Prezydent Rzeczypospolitej najrozmaitsze fabryki, zakłady, szkoły, wszędzie wszystkim jak najwyżej się interesując i zbliżając się do pracowników. We fabryce maszyn „Unja” powitał p. Prezydenta Rzeczypospolitej p. dyrektor Czarliński. Tam robotnicy ofiarowali p. Prezydentowi piękny podarunek, a przed stawiciel robotników p. Górski oświadczył, że robotnik pracuje chętnie i wie, że jedynie wyteżona praca może państwu pomódz, ale praca musi iść oczywiście ręką w rękę ze zaufaniem do zarządu. Później przypatrywał się p. Prezydent Rzeczypospolitej defiladzie 16 dywizji pomorskiej. Zwiedził również zakład „Drukarni Pomorskiej”, gdzie wychodzi „Głos Pomorski”, później był na wystawie dzieł sztuki artystów plastyków polskich, dalej w centrali Związku Towarzystw Kąpielniczych, w magistracie. W imieniu Obrzeźciańskiego Związku Zawodowego złożyła hołd delegacja osobna. Później przyjmował p. Prezydent Rzeczypospolitej delegację barczery, delegację Związku Obrony Kresów Zachodnich itd.

Izba handlowo-przemysłowa wydała na cześć p. Prezydenta Rzeczypospolitej ucztę, przyczem prezes Izby Przemysłowo-Handlowej p. Czarliński wygłosił przemówienie, w którym omówił rozwój przemysłu na Pomorzu. Mówił też o ciężarach, które kupiectwo ponosić musi, a które to ciężary odbijają się na kosztach wyrobów. Ofiary, ponoszone przez przemysł, podkopywały poniekąd podwaliny naszego istnienia. Wyrzucił jednak nadzieję, że przemysłowcy znajdą po słuch i zrozumienie u władz rządowych. Po p. Czarlińskim przemówił prezes Związku Kupiectwa Pomorskiego p. Marchlewski, który również przedstawił dolę kupiectwa pomorskiego, a następnie zabrał głos Prezydent Rzeczypospolitej. Wyrzucił radość z powodu tak szybkiego spolszczenia się Grudziądza. Przyznał p. Prezydent, że Grudziądz jest stolicą handlu i przemysłu pomorskiego, ale że brak mu kapitału obrotowego i kredytu. Winę tego przypisywał tej przyczynie, że musieliśmy dwa lata dłużej od innych krajów walczyć o zapewnienie niepodległości, dalej, że zabrnęliśmy za daleko w pomnażaniu złego pieniądza, ale że się zaczynamy przyzwyczajając do oszczędności i do nagromadzania nowych kapitałów, i że ta oszczędność przy równoczesnej pracowitości społeczeństwa naszego dopomoże nam wybrnąć z trudności obecnej.

Z obiadu udał się p. Prezydent na wianki, a stamtąd na spoczynek do starostwa, gdzie go pp. starostwo Ossowsky podejmowali.

Sprawy polityczne

na podstawie otrzymanych telegramów.

Agitacja wszechniemiecka.

Niemieckie gazety roztrzębiają po całym świecie, że Niemcy odnieśli w Haluzynie na dawniejszym

Górnym Śląsku wielkie zwycięstwo. Miasto to wraz ze znacznym obszarem przypadło Ozechom po ostatniej wojnie i obecnie wybrano tam do rady miejskiej 19 Niemców a tylko 11 Ozechów. Niemcy dowodzą, że świat widzi, jak to Oześci okłamali Najwyższą Radę w Paryżu, gdy twierdzili, że to obszar słowiański. Dowodzą, że obszar ten powinien przypaść z powrotem Niemcom, bo mieszkańcy jego chcą widocznie Niemcami zostać.

Co piszą o nowym prezydencie francuskim?

Francja jest naogół zadowolona z nowego prezydenta Doumergua. Poincare mówi o nim, że podczas jego prezydentury był to minister, który pojmował najlepiej to, co się w świecie dzieje. Świadczyłoby to, że jako prezydent Francji będzie miał oczy otwarte dla interesów Francji. Gazety piszą, że jest człowiek o stałym i silnym charakterze, który nie dopuści, ażeby Traktat wersalski został w czemkolwiek naruszony ze szkoda Francji.

„Zbankrutowane Niemcy” mogą rychlej płacić.

Ażeby płacić długi w myśl sprawozdania Davosa zostaną zajęte na 40 lat koleje niemieckie przez państwa sojusznicze i wszelkie dochody są na płacenie długów. Na kolej będą wystawione obligacje, które rząd niemiecki musi następnie wykupywać. Oto rzeczoznawca niemiecki powiada, że łatwo być może, że Niemcy będą w możności obligacje za całe 40 lat spłacić w przeciągu 5 lat, wówczas koleje muszą być Niemcom z powrotem oddane.

Takie to „biedne” są te prześladowane Niemczątka, że chcą w przeciągu 5 lat zapłacić dług, rozłożony na 40 lat. Powiadają to teraz, gdy ich przycisnęli do muru, a przedtem to niebożęta byli — jak mówili — biedne jak mysz kościelna.

Położenie we Włoszech.

Wiadomości, nadchodzące z Włoch donoszą bezustannie o coraz to nowych aresztowaniach w związku z morderstwem Matteotti'ego. Aresztowania sięgają aż do osób, które żyły w żałyżych stosunkach z Mussolinim i zaliczały się do jego osobistych przyjaciół. Pokazuje się, że gdyby to był kto inny a nie Mussolini, natenczas napewno by go już przy rządach nie było, i kto wie, co by się już teraz było we Włoszech działo. Naród ze zgrozą spostrzegł, że faszyzm ma w swych przywódcach „dużo zgnilizny, którzy wyzyskiwali wpływy, jakie faszyzm miał w narodzie, ku nieuczciwemu bogaceniu się i ku mordowaniu niewygodnych przeciwników politycznych. Same gazety faszystowskie nawołują do naprawy złego i przynajmniej otwarcie, że ostatnie morderstwo grubo zaszkodziło faszyzmowi, bo się wykazało, że piękny ten narodowy ruch był pod komendą ludzi niesumiennych, którzy do własnych celów go wyzyskiwali.

Posłowie z niefaszystowskich stronnictw oświadczają, że nie prędzej zjawią się w parlamencie do wspólnej pracy, dopóki morderstwo ostatnie nie zostanie pomszczone, bo inaczej nikt, kto jest przeciwnikiem faszyzmu, nie będzie pewny życia.

„Najcięższe chwile dla bolszewizmu”.

Berliński „Local-Anzeiger” ogłasza ściśle poufny okólnik centralnego komitetu bolszewickiego w Moskwie. Oto w tym okólniku stoi pomiędzy innymi, że rosyjska partja komunistyczna przeżywa teraz najcięższe chwile od czasu swego istnienia. Nigdy karność w partji nie była tak rozluźniona jak obecnie. Miejscami poniewierają komunizmem, czego dotąd nie było. Przytaczają przytem słowa Lenina: „Jedno niebezpieczeństwo grozi komunizmowi światowemu, a mianowicie rozbięcie wewnętrzne. Byłoby to zgonem partji komunistycznej. Pod tym tajnym okólnikiem są podpisani: Kamieniew i Zinowjew, Żydzi, oraz Stalin, Gruzin z pochodzenia.

Co piszą o orędziu nowego francuskiego prezydenta?

Orędzie nowego prezydenta Rzeczypospolitej wywarło naogół dobre wrażenie w całej Francji, tak po prawicy jak i lewicy. Gazetom najwięcej się podoba ustęp o francuskiej polityce w obec Niemiec. Podnoszą, że w tem oświadczeniu jest uspokojenie dla Francji, iż polityka będzie narodowa, a nie jednostronnie lewicowa i że każdy rząd, jaki by on nie był, musi

Kurs polskiej marki

z dnia 25. VI. 1924.

Gdańsk:	1 dolar =	5,21—5,23 złotych
	100 złotych =	111 1/4 guld. gd.
Warszawa:	1 dolar =	5,18 1/2—5,21 złotych
	1 gd. gulden =	0,90 złotych
Marki rentowe =		1,26 złotych

Przyjmowanie zgłoszeń dzieci do tut. szkół powszechnych.

Dzieci, które w dniu 31. sierpnia 1924 r. ukończą 7 rok życia, obowiązane są od 1. lipca br. uczęszczać do szkoły.

Dzieci te należy zgłosić u odnośnych kierowników szkół **w sobotę, dnia 28. czerwca br. od godz. 3. do 6. po południu** i to w kancelariach gmachu szkoły powszechnej przy ulicy Człuchowskiej nr. 23/25.

Kierownik szkoły powszechnej z wykł. językiem niemieckim przyjmować będzie zgłoszenia w tym samym dniu i tym samym czasie w kancelarii gmachu szkolnego przy ul. Szpitalnej nr. 3.

Przedłożyć należy świadectwa szczepienia przeciw ospie i dla dzieci tych, które nie urodziły się w Chojnicach, metrykę urodzenia.

Chojnice, dnia 20. czerwca 1924 r.

Magistrat.

Bacność!

Niniejszem zwraca się uwagę na następujące ogłoszenia w Oręd. Urzęd. pow. chojnickiego Nr. 25.

1) Obwieszczenie p. Dyrektora Izby Skarbowej w Grudziądzu w sprawie uskutecznienia dopłaty między ceną posiadanego świadectwa przemysłowego na rok 1924 a ceną przypadającą obecnie w terminie od 15. 5. do 30. 6. br.

2) Ogł. p. Starosty pow. choj. z dnia 5. 5. b. r. w sprawie bezpośredniego skierowania skargi na decyzję władz poborowych do instancji woj. skowych.

Powyższy Oręd. Urzęd. wyłożony jest w tut. urzędzie administracyjno policyjnym (Ratusz pokój Nr. 1) przez 3 dni do przeglądu.

Chojnice, dnia 25. czerwca 1924 r.

Urząd Policji Miejskiej.

Do rejestru handlowego oddział A nr. 64 t.j. przy firmie „Przemysł Drzewny Hermann Schütt jawna spółka handlowa wpisano, że prokura Fryca Teichgräbera wygasła.

CZERSK, dnia 16. czerwca 1924 r.

Sąd Powiatowy.

Założ. 1911 **C. B. „EXPRESS“** Założ. 1911
Bydgoszcz
Główne biuro—Jagiellońska 70 Tel. 665, 799, 800
Hurtownia gazet i biuro ogłoszeń
polecają
w abonamencie i pojedynczych egzemplarzach
gazety
czasopisma
pisma sportowe
pisma fachowe
żurnale
krajowe i zagraniczne.

KARZONY

w wszystkich wielkościach

poleca

**Księgarnia
Dziennika Pomorskiego**

Zdolnych

tokarzy

przyjmie zaraz

Fabryka Maszyn A. Horstmann
Starogard (Pomorze).

W środę w nocy o godz. 3. zmarł w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach mój najukochańszy mąż i nasz drogi ojciec

ś. p.

Gustaw Szachtsznejder

w 55 roku życia.

O czym donosi

stroskana rodzina.

Chojnice, dnia 26. czerwca 1924 r.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się z kościoła szpitalnego (Hospitalkirche) w sobotę 28. czerwca o godz. 1/2 do 5-tej.

Podajemy do łaskawej wiadomości, że z dniem 10-go b. m. otworzyliśmy

Oddział w Śliwicach

ul. Dworcowa 135 dawniej Weilerand.

Prosimy o łaskawę poparcie naszego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

Tel. 53 **BRACIA RATAJ Czersk** Tel. 53

Oddział Śliwice Tel. 6

DOM TOW. KOLONJ. I DELIKATESOW.

M. KRENCKI

Tel. nr. 3 **TARTAK PAROWY RYTEL** Tel. nr. 3

poleca

**suche deski stolarskie
drzewo budowlane**

po niskich cenach.

Na życzenie dostarcza na miejsce przeznaczenia.

Garbarnia w Kościerzynie

posiada na składzie

**skóry siodlarskie,
boksowe i foledrowe**

jak również wydaje

**za dwie skóry surowe
jedną wygarbowaną.**

Przyjmuje do prania **P**bieliznę w dom

również pierzę i po za domem.

**Jeżkowska
Wysoka 15.**

1 kosiarka

maneż

11czterokonna stoją na sprzedaż.

Do zapytania w eksp.

Teatr Świetlny METROPOL

Od czwartku do niedzieli

W krainie ludożerców

V. i ostatnia część.

Przed zakupem

Wapna

Portland - Cementu

„Wysoka“

Papy dachowej

Destyl. smoły węglowej

Cegły szamotowych

Gontów

i wszystkich innych materjałów budowlanych, prosimy

naszych szanownych odbiorców zająć od nas, jako

doświadczonych fachowców, ofert konkurencyjnych.

Bracia Schlieper

Hurtowny Handel

Materiałów Budowlanych.

Tel. 366 Bydgoszcz Tel. 361.

Maszyna do szycia

(Singer)

korzystnie na sprzedaż.

Gockowskiego 5.

I. na prawo.